

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 830/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 36 C 204/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 36 C 204/2012 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I vo veci vedenej pod sp. zn. 36 C 204/2012 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 435,66 € (slovom štyristotridsaťpäť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet JUDr. Vladimíra Kašubu, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 830/2015-7 zo 16. decembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36 C 204/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„Dňa 13.08.2012 som prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu podala na Okresný súd Košice I návrh na začatie konania vo veci náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy spôsobených nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Po doručení tohto návrhu sa na tomto súde začalo konanie vedené pod sp. zn.: 36C/204/2012. Nakoľko nebol vo veci vykonaný žiadny úkon ani po ôsmych mesiacoch od

podania návrhu, môj právny zástupca podal dňa 16.04.2013 žiadosť o informáciu o stave konania (...). Na túto žiadosť nikto do dnešného dňa nereagoval. Až dňa 24.10.2013 bol určený termín prvého pojednávania. Tento však bol zrušený z dôvodu, ktorý mal stáť na strane odporcu. Nový termín pojednávania nebol určený a preto som sa dňa 28.03.2014 obrátila na predsedu Okresného súdu Košice I so sťažnosťou na prieťahy v konaní. V oznámení o výsledku prešetrenia mojej sťažnosti predseda Okresného súdu Košice I uviedol, že sťažnosť bola vyhodnotená ako dôvodná s tým, že vo veci bol určený nový termín pojednávania a to 24.06.2014. Tento termín však bol znova odročený pre údajné dôvody stojace na strane odporcu a to na deň 16.10.2014. Pre tento dôvod som podala dňa 25.05.2014 opakovanú sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorú tentoraz predseda Okresného súdu Košice I vyhodnotil ako nedôvodnú a to podaním zo dňa 26.06.2014. Dňa 16.10.2014 sa uskutočnilo jediné pojednávanie v danej veci. V závere tohto pojednávania bol určený termín nového pojednávania a to na 17.02.2015. Tento termín bol odročený pre mňa z neznámeho dôvodu na deň 24.03.2015. Aj tento termín bol následne zrušený a nový termín nie je doteraz určený. Podľa telefonickkej informácie asistentky zákonnej sudkyne je aktuálny termín ďalšieho pojednávania okolo augusta 2015. To znamená, že za tri roky od podania návrhu bolo vykonané len jediné pojednávanie vo veci. K takýmto prieťahom v konaní som ja nedala ani najmenší dôvod.

Konanie, v ktorom súd vykoná jedno pojednávanie za dobu takmer troch rokov, nie je konaním efektívnym, plynulým a bez prieťahov. Stav právnej neistoty u mňa ako sťažovateľky naďalej pretrváva. Očakávala som, že súd bude schopný mi poskytnúť rýchlú a efektívnu ochranu rozhodnutím, ktoré bude výsledkom bezprieťahového konania a ku ktorému dôjde v primeranej lehote (a to aj s prípadným konaním o opravnom prostriedku) Okresný súd Košice I však nekoná bez prieťahov a to ani po podaní sťažnosti predsedovi súdu. Ani rozhodnutie vo veci samej už v primeranej lehote nie je možné očakávať. Za takejto situácie môžem žiadať o ochranu pred následkami pokračovania takéhoto stavu už len Ústavný súd Slovenskej republiky. (...)

V zmysle vyššie uvedeného, ako aj vzhľadom na pripojené listinné dôkazy, navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po vykonanom dokazovaní vyhlásil tento nález:

Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 36C/204/2012 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 36C/204/2012 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- EUR (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44,- EUR (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur štyridsaťštyri eurocentov), ktorú je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. (...)

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr 47/14 z 13. januára 2016 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 25. januára 2016.

3.1 Predseda okresného súdu popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Pokiaľ ide o právnu stránku veci táto patrí k štandardnej agende všeobecného súdnictva. Po skutkovej stránke sa črtá určitá náročnosť prejednávanej veci, ktorá si žiada rozsiahlejšie dokazovanie.

Sťažovateľka svojím správaním v predmetnom konaní nespôsobilá žiadne zbytočné prietahy. Žalovaný dvakrát požiadal súd o odročenie pojednávania, nakoľko jeho právna zástupkyňa mala kolíziu pojednávania na iných súdoch (OS Prešov a KS Banská Bystrica). Táto skutočnosť je objektívne i subjektívne dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2010). Za takto vzniknutý prietah v konaní však nemôže niesť zodpovednosť Okresný súd Košice I.

Určité obdobie nečinnosti súdu som zistil od 15.10.2012 do 3.9.2013, od 22.10.2013 do 9.4.2014 a od 23.10.2014 do 15.7.2015. Stalo sa tak v dôsledku pracovnej zaťažnosti

súdneho oddelenia 36C a tiež zmeny v osobe zákonného sudcu v dôsledku dlhodobejšej práceneschopnosti sudkyne JUDr. Mazúrovej.

Súhlasím, aby ústavný súd o sťažnosti rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu tiež poukázal na skutkový stav sporu a dodal tieto relevantné skutočnosti:

«(...) si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní vo veci prijatej sťažnosti, t. j. súhlasím s upustením od takejto formy pojednávania. Všetky relevantné informácie boli uvedené v písomných podaniach a od ústneho pojednávania teda nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a bolo by len neúčelným opakovaním písomných podaní.

Zároveň využívam možnosť v ponúknutej lehote sa vyjadriť k vyjadreniu predsedu Okresného súdu Košice I sp. za: Spr 47/14 z 13.01.2016 a v stručnosti uvádzam:

Doručené vyjadrenie považujem za vcelku korektné. Samozrejme, z môjho postavenia ako účastníka konania, vyplývajú aj určité rozdielnosti v pohľade na danú vec. Pre mňa je určujúce, že súd prvýkrát vykonal pojednávanie, t. j. úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci, až po 26 mesiacoch od podania žaloby. To znamená, že vidím dlhšie obdobia nečinnosti oproti doručenému vyjadreniu. Pracovné zaťaženie a zmeny v osobe zákonného sudcu sú dôvody na strane súdu, nie účastníka konania. Čo sa týka prístupu žalovaného, už prvý termín pojednávania, ktorý bol nariadený na deň 24.10.2013, bol zrušený len na jeho žiadosť. Nikde sa neuvádza, že svoju žiadosť odôvodnil dôležitými dôvodmi (§ 119 OSP). Ak ju žalovaný neodôvodnil, nebola splnená zákonná podmienka na odročenie pojednávania. Touto žiadosťou žalovaného sa však doručené vyjadrenie nezaoberá, hoci táto mala vplyv na to, že sa vo veci nevykonávali relevantné úkony v nasledujúcom období. Vyjadrenie sa zaoberá iba dvoma žiadosťami o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania právnej zástupkyne žalovaného. Tu vyjadrenie poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho - uznesenie sp. zn.: 5Cdo 26/2010 zo dňa 04.05.2010). Či však boli splnené všetky požiadavky na priznanie „dôležitosti“ dôvodov na odročenie pojednávania, ostáva nezodpovedané (vyslovil žalovaný nesúhlas s prípadným udelením substitúcie inému advokátovi, osobitne, ak vo veci neboli ešte vykonané relevantné úkony?) Preto nemôžem bez ďalšieho prisvedčiť

doručenému vyjadreniu v jeho výroku o tom, že súd nenesie zodpovednosť za prietah v súvislosti so žiadosťami o odročenie.

Faktom však je, že po uplynutí 41 mesiacov boli vykonané vo veci len dve pojednávania. Ak by tomu bolo inak, tvrdená určitá náročnosť, spočívajúca v potrebe rozsiahlejšieho dokazovania by už bola za nami. Navyše, som toho názoru, že nejde o náročnú vec, ani po skutkovej a ani po právnej stránke. Opačný názor by viedol k tomu, že všetky konania, okrem tých, ktoré končia zastavením, schválením zmieru, rozsudkom pre zmeškanie, resp. rozsudkom na základe uznania alebo vzdania sa nároku, sú náročné.

Vzhľadom k vyššie uvedenému teda trvám na podanej sťažnosti a oproti pôvodne navrhovanému výroku o náhrade trov konania, tento mením v súvislosti s vyjadrením tak, že navrhujem priznať mi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 448,02,- EUR (slovom štyristoštyridsaťosem eur dva eurocenty), ktorú bude Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet môjho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu, Advokátska kancelária, Holubyho ul. č. 51, 036 01 Martin(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 36 C 204/2012:

Dňa 15. augusta 2012 podala sťažovateľka proti spoločnosti ESTMED, s. r. o., Dominikánske námestie 7, Košice (ďalej len „odporca“), na okresnom súde žalobný návrh „o náhradu škody a o náhradu nemajetkovej ujmy“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 36 C 204/2012 a na rozhodnutie bola pridelená sudkyňi JUDr. Alene Mazúrovej.

Dňa 6. septembra 2012 súd vyzval odporcu, aby sa písomne vyjadril k podanému návrhu.

Dňa 15. októbra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu na začatie konania.

Dňa 3. septembra 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 24. október 2013.

Dňa 18. októbra 2013 odporca požiadal o odročenie nariadeného pojednávania.

Dňa 22. októbra 2013 bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky oznámené, že *„pojednávanie nariadené na deň 24. 10. 2013 bude odročené z dôvodu, že žalovaný zmenil právneho zástupcu“*.

Dňa 16. decembra 2013 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Jarmile Centkovej.

Dňa 3. februára 2014 bola vec opätovne pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Alene Mazúrovej.

Dňa 7. apríla 2014 sťažovateľka podala súdu *„návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcu“*.

Dňa 16. apríla 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 24. september 2014.

Dňa 2. mája 2014 právna zástupkyňa odporcu požiadala o odročenie nariadeného pojednávania z dôvodu kolízie s pojednávaním nariadeným Okresným súdom Prešov, na ktorom musí byť prítomná.

Dňa 6. mája 2014 súd vyhovel žiadosti právnej zástupkyne odporcu a preročil nariadené pojednávanie na 16. október 2014.

Dňa 16. októbra 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. február 2015 na účely doplnenia dokazovania.

Dňa 19. decembra 2014 okresný súd nariadené pojednávanie preročil na 24. marec 2015 na žiadosť právnej zástupkyne odporcu z dôvodu kolízie s pojednávaním nariadeným Krajským súdom v Banskej Bystrici.

Dňa 10. marca 2015 bolo pojednávanie nariadené na 24. marec 2015 zrušené *„z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne“*.

Dňa 15. júla 2015 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 12. november 2015.

Dňa 12. novembra 2015 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. marec 2016 na účely doplnenia dokazovania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vo veci náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy spôsobených nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti vedenom pod sp. zn. 36 C 204/2012 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

(ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby súd vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím súdu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je náhrada škody, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 145/03, I. ÚS 19/00 a iné).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci, hoci ústavný súd nevyklučuje (ako na to poukázal vo svojom vyjadrení aj predseda okresného súdu), že po skutkovej stránke sa v budúcnosti „črtá určitá náročnosť prejednávanej veci, ktorá si žiada rozsiahlejšie dokazovanie“. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Napokon vo svojom vyjadrení to tak vidí aj predseda okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda dĺžka napadnutého konania v zásade nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha súdnej ochrany vo veci náhrady škody (pozri citovanú judikatúru) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol naproti uvedenému v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedlniteľných dôvodov opakovane dlhodobo nečinný v období od 15. októbra 2012 do 3. septembra 2013 (desať mesiacov), od 22. októbra 2013 do 16. apríla 2014 (šesť mesiacov) a krátkodobo nečinný od 10. marca 2015 do 15. júla 2015 (štyri mesiace). Okresný súd teda počas minimálne jedného roka a desiatich mesiacov vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v danej veci nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02), čo je najmä v kontexte doterajšieho trvania konania o náhrade škody celkom jednoznačne neprimerané. K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu.

Pracovnú zaťaženosť „súdneho oddelenia 36C a tiež zmeny v osobe zákonného sudcu“, na ktoré v danej veci poukázal predseda okresného súdu, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prierahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prierahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prierahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prierahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, pretože očakávala, že *„súd bude schopný mi poskytnúť rýchlu a efektívnu ochranu rozhodnutím, ktoré bude výsledkom bezprieťahového konania a ku ktorému dôjde v primeranej lehote (a to aj s prípadným konaním o opravnom prostriedku) Okresný súd Košice I však nekoná bez prieťahov a to ani po podaní sťažnosti predsedovi súdu“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia jej práv, najmä vzhľadom celkovú dĺžku nedôvodnej nečinnosti súdu, na povahu veci a jeho význam pre sťažovateľku za primerané vo výške 1 500 €.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti zo 14. apríla 2015 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 25. januára 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2015 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a režijný paušál v sume 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove 435,66 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2016